

° ประเภทของคำ

สันติวัฒน์ จันทร์โต

คำแบ่งออกเป็น 7 ประเภท
(พระยาอุปกิตศิลปสาร, กำชัย ทองหล่อ)

- 1. คำนาม
- 2. คำสรรพนาม
- 3. คำกริยา
- 4. คำวิเศษณ์
- 5. คำบุพบท
- 6. คำสันธาน
- 7. คำอุทาน

คำนาม

- คำที่เป็นชื่อคน สัตว์ สถานที่ สิ่งของ ทั้งคำที่บอกชื่อของสิ่งที่เป็นรูปธรรม และนามธรรม คำนามแบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ
 - 1. สามานยนาม
 - 2. วิสามานยนาม
 - 3. สมุหนาม
 - 4. ลักษณะนาม
 - 5. อาการนาม

สามานยนาม

- คำนามทั่วไปที่เป็นชื่อของคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ
 - 1. ชื่อของสิ่งของจำพวกใหญ่ เช่น คน นก
 - 2. ชื่อของสิ่งของจำพวกย่อย เช่น จีน แยก ฝรั่งเศส/ เอียง กระสา กระบุง

วิสามานยนาม

- คำนามเฉพาะที่ใช้เรียกคน สัตว์ สิ่งของ เพื่อให้รู้ชัดว่า เป็นใคร เป็นอะไร ตัวอย่างวิสามานยนาม เช่น
 - ชื่อคน
 - ชื่อสกุล
 - ชื่อเมือง
 - ชื่อวัน

สมุหนาม

- 1. นามที่แสดงหมวดหมู่ของสามานยนาม และวิสามานยนาม เช่น กอง (ทหาร) โขลง (ช้าง)
- 2. คำนามที่เป็นชื่อสถานที่แต่สมมติให้เป็นบุคคลตามความนิยมของภาษา เช่น บริษัท ศาล

ลักษณะนาม

- นามที่ใช้บอกลักษณะของสามัญนามเพื่อแสดงลักษณะ ขนาด แบ่งเป็น 6 ชนิด

ชนิดของลักษณะนาม	ลักษณะนาม
บอกชนิด	ตน-ยักษ์/ เล่ม-เข็ม
บอกหมวดหมู่	วง-ตะกร้อ/ ผุง-สัตว์พวกเดียวกัน
บอกสัณฐาน	แผ่น-กระดาน/ วง-แหวน กำไล
บอกจำนวน	คู่-รองเท้า/ โหล-ของที่รวมกัน 12 สิ่ง
บอกอาการ	จีบ-พลุ/ มวน-บุหรี่
ซ้ำชื่อ	ประเทศ เมือง

บอกลักษณะนามของคำนามต่อไปนี้

- กบเหลาดินสอ
- กระเป๋าก
- ขนมหครก
- คอมพิวเตอร์
- จดหมาย
- ฉัตร
- เข็มมณี
- ถนนวน
- ใบขั้วขี้

บอกลักษณะนามของคำนามต่อไปนี้

นาม	ลักษณะนาม
กบเหลาดินสอ	ตัว อัน
กระเป๋าก	ใบ ลูก
ขนมครก	ฝา คู่
คอมพิวเตอร์	เครื่อง
จดหมาย	ฉบับ
ฉัตร	คัน
เชียมซี	ใบ แผ่น
ถนน	สาย
ใบขับขี่	ใบ

อาการนาม

- คือ คำนามประเภทหนึ่งที่เกิดจากการเติมคำว่า “การ” หรือ “ความ” หน้าคำกริยา หรือวิเศษณ์ เพื่อเป็นชื่อของกริยาอาการ คำว่า การ และ ความ มีข้อสังเกตในการใช้ต่างกัน ดังนี้
- 1. การ ใช้หน้าคำกริยาที่แสดงความเป็นไปทางกายและวาจา เช่น การวิ่ง การเดิน การนอน
- 2. ความ มักใช้ใน 2 กรณี คือ
 - 2.1 นำหน้ากริยาที่แสดงความเป็นไปทางจิตใจหรือเป็นนามธรรม เช่น ความคิด ความฝัน ความก้าวหน้า
 - 2.2 นำหน้าคำวิเศษณ์ เช่น ความดี ความชั่ว ความสูง

คำสรรพนาม

- คือ คำที่ใช้แทนคำนามหรือข้อความที่กล่าวมาแล้วเพื่อไม่ต้องกล่าวซ้ำ แบ่งออกเป็น 6 ชนิด คือ
- 1. บุรุษสรรพนาม
- 2. ประพันธสรรพนาม
- 3. วิภาคสรรพนาม
- 4. นิยมสรรพนาม
- 5. อนิยมสรรพนาม
- 6. ปฤจฉาสรรพนาม

บุรุษสรรพนาม

- คำสรรพนามที่ใช้แทนชื่อในการพูดจากัน แบ่งเป็น 3 ชนิด

ชนิด	การแทน	ตัวอย่าง
บุรุษที่ 1	แทนชื่อผู้พูด	ฉัน ข้าพเจ้า ผม
บุรุษที่ 2	แทนชื่อผู้ฟังด้วย	เธอ คุณ เจ้า
บุรุษที่ 3	แทนชื่อผู้พูดถึง	เขา ท่าน พระองค์

ประพันธสรรพนาม

- สรรพนามแทนนามที่ติดต่อกันข้างหน้า ประพันธสรรพนามที่ใช้กันมาก ได้แก่ ที่ ซึ่ง อัน ผู้ เช่น
- คนที่เป็นชาวนาต้องมีความอดทน
- นักเรียนผู้สอบได้คะแนนดีจะได้รับรางวัล

ข้อสังเกต ประพันธสรรพนามต้องอยู่ติดกับนามหรือสรรพนามเท่านั้น หากอยู่ติดกับกริยาหรือวิเศษณ์จะเป็นประพันธวิเศษณ์ซึ่งใช้เชื่อมอนุประโยคชนิดอื่น

วิภาคสรรพนาม

- นามที่ใช้แทนคำนามข้างหน้าเพื่อจำแนกคำนามนั้นออกเป็นส่วน ๆ ได้แก่ คำว่า
- ต่าง ใช้แทนนามข้างหน้า จำแนกนามเป็นหลายส่วน แต่ทำกริยาอย่างเดียวกัน เช่น นักเรียนต่างทำการบ้าน
- บ้าง ใช้แทนนามข้างหน้า นามนั้นหลายส่วนเหมือนกัน แต่แยกกันทำกริยา เช่น นักเรียนบ้างก็ทำการบ้านบ้างก็อ่านหนังสือ
- กัน ใช้แทนนามข้างหน้าเพื่อระบุว่า คำนามนั้นหลายส่วนทำกริยาเกี่ยวข้องกัน เช่น นักเรียนร่วมมือกัน

นิยามสรรพนาม

- สรรพนามที่แทนนามหรือข้อความเฉพาะหน้าเพื่อชี้เฉพาะหรือบ่งความให้ชัดเจน แน่นอน เช่น
 - นี้ ใช้แทนนามที่ใกล้ที่สุด เช่น นี้เป็นของใคร
 - นั้น ใช้แทนนามที่ห่างออกไป เช่น เอไปที่นั่นเมื่อไหร่
 - โน่น ใช้แทนนามที่อยู่ห่างที่สุด เช่น คุณมาจากที่โน่นอย่างไร
- ***นี่ นั้น โน่น ทั้งนี้ ทั้งนั้น เช่นนี้ เช่นนั้น อย่างนี้ อย่างนั้น อย่างโน่น***

อนินิยามสรรพนาม

- สรรพนามที่ใช้แทนนามทั่วไป ไม่กำหนดแน่นอนว่าเป็นสิ่งนั้นสิ่งนี้ เช่น
- ใครจะไปกับฉันก็ได้
- ฉันไม่รู้ว่าจะอะไรเป็นอะไรแล้ว
- ผู้ใดมีน้ำใจก็ควรยกย่องผู้นั้น

ปฤจฉาสรรพนาม

- สรรพนามที่ใช้แทนนาม แต่มีเนื้อความเป็นคำถาม เช่น
- เมื่อกี่ใครมาหาฉัน
- อะไรอยู่ในห้อง
- ผู้ใดเป็นประธานนักเรียน

***อนิยมสรรพนามไม่ใช่เป็นคำถาม ส่วนปฤจฉาสรรพนามใช้เป็นคำถาม**

คำกริยา

- คำแสดงอาการของนามหรือสรรพนาม เพื่อให้รู้ว่ำนามหรือสรรพนามนั้นทำอะไร หรือเป็นอย่างไ่ แบ่งเป็น 4 ชนิด คือ
- 1. อกรรมกริยา
- 2. สกรรมกริยา
- 3. วิกตรรถกริยา
- 4. กริยานุเคราะห์

อกรรมกริยา

- คือ กริยาที่มีใจความครบสมบูรณ์ในตัวเอง ไม่ต้องมีกรรมมารับ
ข้างท้าย เช่น
- แม่ไปตลาด
- นักเรียนเดินบนถนน
- น้องยืนใต้ต้นไม้

สกรรมกริยา

- กริยาที่มีใจความไม่ครบสมบูรณ์ในตัวเอง ต้องมีกรรมมารับ
ข้างท้าย เช่น
- นักเรียนดื่มน้ำ
- ชวนาถอนหญ้า
- แม่ค้าขายอาหาร

วิกตอร์รทกริยา

- กริยาที่มีใจความไม่ครบสมบูรณ์ในตัวเอง ต้องอาศัยเนื้อความจากส่วนอื่นมาเติมเต็มเพื่อให้มีใจความสมบูรณ์ ตัวอย่างวิกตอร์รทกริยา เป็น เหมือน คล้าย เท่า คือ เสมือน ดุจ รวากับ เช่น
- ใช้คำนามขยาย คุณพ่อเป็นหมอ แวตาคคล้ายแมว
- ใช้คำสรรพนามขยาย เขาคคล้ายฉันมากกว่าคล้ายเธอ ถ้าเธอเป็นฉันจะเข้าใจได้ดีกว่านี้
- ใช้คำวิเศษณ์ขยาย ถ้าฉันเป็นเจ้าของคนนายคนฉันจะไม่ลืมบุญคุณเธอเลย

กริยานุเคราะห์

- คำกริยาที่ทำหน้าที่ช่วยกริยาอื่นให้มีใจความสมบูรณ์ เช่น กำลัง ได้ จะ เคย ฟัง เพิ่ง ยัง ยังกง อยู่
- เขากำลังทำงาน
- เขาคงมาที่นี่
- น้องถูกลงโทษ
- เขากำลังไม่สบายใจอยู่

คำวิเศษณ์

- คือ คำที่ประกอบคำนาม คำสรรพนาม คำกริยา และคำวิเศษณ์ เพื่อให้ได้ความชัดเจนยิ่งขึ้น แบ่งออกเป็น 10 ประเภทย่อย
- 1. ลักษณะวิเศษณ์
- 2. กาลวิเศษณ์
- 3. สถานที่วิเศษณ์
- 4. ประมาณวิเศษณ์
- 5. นิยมวิเศษณ์
- 6. อนิยมวิเศษณ์
- 7. ปฤจฉาวิเศษณ์
- 8. ประติชญาวิเศษณ์
- 9. ประติษะทธิวิเศษณ์
- 10. ประพันธวิเศษณ์

ลักษณะวิเศษณ์

- คำวิเศษณ์ที่ใช้ประกอบเพื่อบอกลักษณะต่าง ๆ ของนาม หรือสรรพนาม ส่วนวิเศษณ์ประกอบกริยาและวิเศษณ์พบไม่มากนัก
- บอกชนิด เช่น ชั่ว ดี อ่อน แก่ หนุ่ม สาว
- บอกขนาด เช่น ใหญ่ โต เล็ก กว้าง
- บอกสัดส่วน เช่น กลม แบน
- บอกสี เช่น ม่วง คราม น้ำเงิน
- บอกเสียง เช่น ดัง เบา แหบ ใส
- บอกกลิ่น เช่น เหม็น หอม ชุน
- บอกรส เช่น เปรี้ยว หวาน เฝื่อน เค็ม
- บอกสัมผัสหรือความรู้สึก เช่น ร้อน เย็น แข็ง อ่อน
- บอกอาการ เช่น เร็ว ช้า เฉื่อย

กาลวิเศษณ์

- วิเศษณ์บอกเวลา ทั้งอดีต ปัจจุบัน อนาคต
- ประกอบนาม คนโบราณ คนเดี๋ยวนี้ เวลาเช้า เวลาเที่ยง
- ประกอบสรรพนาม เช่น เธอเดี๋ยวนี้ไม่เหมือนเธอแต่ก่อน
- ประกอบกริยา เช่น นอนเร็ว นอนนาน ตื่นเช้า
- ประกอบวิเศษณ์ เช่น นักเรียนเดี๋ยวนี้ไม่เหมือนนักเรียนเมื่อก่อน

สถานวิเศษณ์

- คำวิเศษณ์บอกสถานที่ แสดงที่อยู่หรือระยะที่ตั้งอยู่
- ประกอบนาม เช่น บ้านใกล้เรือนเคียง
- ประกอบกริยา เช่น อยู่เหนือ อยู่ใต้

ประมาณวิเศษณ์

- คำวิเศษณ์บอกจำนวน แบ่งออกเป็น 4 ประเภทย่อย คือ
- 1. บอกจำนวนไม่มีจำกัด คนมาก คนน้อย กินมาก กินน้อย
- 2. บอกจำนวนจำกัด คนทั้งหมด บรรดาคน กินหมด
- 3. บอกจำนวนแบ่งแยก บางคน ต่างคน กินบ้าง ต่างทำ
- 4. บอกจำนวนนับ
 - บอกจำนวนเลขธรรมดา เช่น หนึ่ง สอง สาม ใช้ประกอบกับคำนาม เช่น หนึ่งคน สองครั้ง
 - บอกจำนวนเลขที่ เช่น ลำดับที่ 1 คนที่ 1

นิยมวิเศษณ์

- วิเศษณ์บอกกำหนดเขตของความหมายชัดเจนว่า สิ่งนี้สิ่งนั้น อย่างเดียว หรือเป็นอย่างนี้เท่านั้นแบบเดียว ไม่เป็นแบบอื่น แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ
- 1. บอกกำหนดแน่นอนเกี่ยวกับสถานที่ คนนี้ ที่โน่น คนนั้น ที่โน่น
- 2. บอกกำหนดแน่นอนเกี่ยวกับความหมาย ฉันทอง เธอดอก แน่ทีเดียว

อนินยมิวเสษณ์

- คําวิเสษณ์แสดงควมไม่ชี้เฉพาะ หรือไม่กำหนดแน่นอนว่าเป็นสิ่งหนึ่งสิ่งใด คนหนึ่งคนใด แบ่งเป็น 2 ประเภทย่อย คือ
- 1. พวกตรงข้ามกับนินยมิวเสษณ์ คนอื่น ทำอย่างอื่น
- 2. บอกควมไม่แน่นอนหรือควมสงสัย ไยเธอทำแบบนี้ จะวิ่งก็รอบก็ได้

ปฤจฉาวิเสษณ์

- คําวิเสษณ์ประกอบเนือความเป็นคํ่าถามหรือแสดงควมสงสัย เช่น
- นักเรียนคนใดทำแก้วแตก
- ต้นนั้นคือต้นอะไร
- ท่านมีพี่น้องกี่คน

ประติชญาวิเศษณ์

- คำวิเศษณ์บอกการเรียกร้องหรือขานรับโต้ตอบกัน
- 1. บอกเสียงเรียกร้อง เช่น เธอจำ คุณแม่ขอรับ
- 2. บอกการโต้ตอบกัน เช่น

ถาม: คุณเป็นครูหรือ

ตอบ: ขอรับ ผมเป็นครู/ ผมเป็นครูขอรับ

ประติเศษวิเศษณ์

- คำวิเศษณ์ที่บอกความปฏิเสธ ห้าม ไม่ยอมรับ เช่น
- ไข่เรื่องของเธอ
- ไม่อยู่ หายอยู่ไม่
- เปล่า ห้ามได้

ประพันธวิเศษณ์

- วิเศษณ์ประกอบคำกริยาหรือวิเศษณ์เพื่อเชื่อมประโยคให้มีความเกี่ยวเนื่องกัน เช่น ที่ ซึ่ง อัน อย่างที่ ชนิดที่ ให้ ว่า ที่ว่า คือ เพื่อ
- เป็นเวลาอันนานซึ่งประมาณไม่ได้
- เขากินอย่างที่เราเรียกว่าซุก
- เด็กเสียคนเพราะผู้ใหญ่สอนไม่ดี
- เขาพูดเพื่อให้เราดีใจ

คำบุพบท

- คือ คำที่ใช้หน้านาม สรรพนาม กริยาสภาวะมาลา เพื่อบอกตำแหน่ง หน้าที่ และแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำหรือประโยค (ระหว่างคำหน้ากับคำหลัง ประโยคหน้า กับ ประโยคหลัง) บุพบทแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ
- 1. บุพบทที่ไม่เชื่อมกับคำอื่น
- 2. บุพบทที่เชื่อมกับคำอื่น

บุพพทที่ไม่เชื่อมกับคำอื่น

- บุพพทนำหน้าคำร้องเรียก เช่น ดุรา ดูก่อน ข้าแต่ เช่น ข้าแต่ท่านทั้งหลาย
- บุพพทที่นำหน้า “การิตการก” คือ บุพพทที่ทำหน้าที่รับใช้ ได้แก่ คำว่า “ยัง” ซึ่งมาจากภาษาบาลี เช่น ครุยังศิษย์ให้เดิน คือ คำว่า ยังไม่ได้เชื่อมคำว่า ครู กับ ศิษย์ แต่ทำหน้าที่นำหน้าคำว่า ศิษย์ เท่านั้น

บุพพทที่เชื่อมกับคำอื่น

- บุพพทนำหน้ากรวม ได้แก่คำว่าซึ่ง ในภาษาไทยไม่นิยมใช้ เช่น เขาบริโภคซึ่งอาหารคาวหวาน
- บุพพทที่นำหน้าคำที่เป็นเจ้าของ เช่น บุตรแห่งนาง เรื่องของเธอ
- บุพพทนำหน้าบทออกลักษณะ เช่น ตีด้วยมือ เห็นกับตา ถวายแต่พระ ยืนคำร้องต่อศาล
- บุพพทนำหน้าบอกเวลา เช่น เมื่อเช้า ในปลายเดือน ตั้งแต่เที่ยง จนถึงเฉพาะเดือนนี้
- บุพพทนำหน้าบทออกสถานที่ เช่น ของที่รถ ของในรถ บ้านอยู่ใกล้ภูเขา เขามาจากกรุงเทพฯ ไปที่บ้าน
- บุพพทนำหน้าบทออกประมาณ เช่น นอนตลอดคืน เก็บพอสองปี คนเกือบร้อย ได้ราว 3 กิโลกรัม

คำสันธาน

- คือ คำที่ใช้เชื่อมถ้อยคำให้ติดต่อกันเป็นเรื่องเดียวกัน เชื่อมคำกับคำ ประโยคกับประโยค ข้อความกับข้อความ หรือเชื่อมความให้ สละสลวย แบ่งออกเป็น 7 ชนิด
- 1. เชื่อมความคล้ายตามกัน
- 2. เชื่อมความขัดแย้งกัน
- 3. เชื่อมความต่างตอนกัน
- 4. เชื่อมความเป็นเหตุเป็นผลกัน
- 5. เชื่อมความเลือกเอา
- 6. เชื่อมความแบ่งรับรอง
- 7. เชื่อมเพื่อให้ความสละสลวย